

BURKINA ★ KONTAKT

1 : 2015 / En tidskrift om Burkina Faso från föreningen ASSAMBUS

TEMA:
REVOLUTION

VAD HAR LETT FRAM TILL REVOLUTIONEN? WAGA 3000 – VÅR MUSIK ÄR TILL FÖR FOLKET
DET SVENSKA BISTÅNDETS OLIKA TURER "LA RUECRATIE" – "GATANS PARLAMENT"

#1 : 2015

I detta nummer kan du läsa om ...

Folklig resning

Waga 3000

Gatans parlament

★ Redaktion

Ansvarig utgivare: Roland Göransson

Redaktör: Karolina Jeppson
karolina.jeppson@gmail.com

Redaktionsråd:
Ingrid Seeger, ingrid.seeger@comhem.se
Sten Hagberg, sten.hagberg@antro.uu.se

Grafisk form: Rickard Hansson
areage@gmail.com

Tryck: AM-tryck, www.amtryck.se

Omslagsbild: Sten Hagberg

★ Föreningen ASSAMBUS

BurkinaKontakt ges ut av
Vänskapsföreningen Burkina Faso–Sverige
Association d’Amitié Burkina Faso–Suède (ASSAMBUS)

ASSAMBUS bildades 1986 och har idag 120 medlemmar.
Den har systerföreningar i Danmark, Norge och Burkina Faso.
En lokalförening finns i Stockholm. Föreningens mål är att sprida
kännedom om Burkina Faso i Sverige och verka för ett ökat utbyte
mellan de båda länderna.
Medlemsmöten med inbjudna gäster anordnas regelbundet.

Ordförande: Agnes Heikkilä, heikkila21@gmail.com

Lokalföreningar:
Burkinas vänner i Stockholm, bibipot@yahoo.se

Läs mer på hemsidan: www.assambus.se

3	Redaktören har ordet
4	Tidslinje: Oktoberrevolutionen
6	Folklig resning i Burkina Faso – enträget politiskt arbete ledde till revolution
8	Burkina Faso återtar sitt namn: "LANDET MED INTEGRITET"
12	"Vi måste börja om från grunden" – reflektioner från Tabitha
14	Uppsnappade bilder från sociala medier
16	"Vår musik är till för folket" WAGA 3000 – ART MELODY et JOEY le SOLDAT
19	Gatans parlament har snabbare tempo än övergångsregeringen
22	23 nov – 13 dec 2014 bilder från Ouagadougou och Bobo-Dioulasso
24	Det våras för biståndet till Burkina Faso
26	Smart svenskt stöd till demokratisk övergång i Burkina Faso
28	In Memoriam – Hama Arba Diallo
29	Hallå där... Stina Berge, grundare av Yennenga Progress!
30	Blir framtiden en kopia på det som varit? – tankar från en takterrass i en by i Burkina Faso
32	Notiser

Redaktören har ordet: Karolina Jeppson

KÄRA LÄSARE!

Vi lever i en omvälvande tid. En tid av folklig resning. Människor går ut på gatorna för att visa vad de tycker. Just nu pågår demonstrationer på olika håll i världen. Demonstrationer för yttrande- och religionsfrihet, likväl som massiva protester mot satirteckningar av profeten Muhammed. Men vi har också sett folkliga demonstrationer av ett annat slag den senaste tiden: En medveten strävan mot regeringsskifte i olika nationer. Vi har sett det i Ukraina, i Hong Kong – och i Burkina Faso.

Denna medvetna strävan mot samhällsförändring har pågått länge i Burkina. Människor har under många år tystats under Compaoré-regimen, något vi utanför Burkina kanske inte insett alla gånger. Joey le Soldat, välkänd rappare i Ouagadougou, säger i en intervju i detta nummer: ”Jag har väntat länge på detta folkliga uppror”. Under förra året blev det civila samhällets mål mer konkreta. Musiker, rappare, aktivister och engagerade medborgare organiserade sig i *Balai Citoyen*. Människor från alla sociala skikt demonstrerade mot Compaorés enträgna försök att sitta kvar på presidentposten. Detta kom att kallas ”Oktoberrevolutionen” och *la ruecratie* – gatans parlament – driver utvecklingen framåt. Fram till nästa års val styr nu en övergångsregering.

I svensk media har den folkliga revolutionen i Burkina Faso inte uppmärksammats mycket. Snarare är det via sociala medier som burkinska vänner och svenska resenärer har informerat oss. Med detta nummer av BurkinaKontakt försöker vi ge en större bild av vad som sker i Burkina Faso och hur revolutionen föregicks av ett enträget politiskt arbete i civilsamhället. Det finns hållpunkter och ikoner i den burkinska historien som har stor betydelse för många unga burkinier idag. Thomas Sankara är en av dem.

Sten Hagberg ger oss en bakgrund till vad som ledde fram till regimens fall. Luther Yameogo på Diakonia berättar om det strategiska arbete som organisationer i civilsamhället, driver för att göra övergången fram till valet, rättvis. Tabitha Aude Ilboudou lyfter fram två kvinnliga politiker som varit betydelsefulla för revolutionen. Journalisten Guézouma Sanogo beskriver hur ”gatans parlament” ställer krav på regeringen om att gå igenom de brutala mord som Compaoré-regimen är skyldiga till. Men vi följer också upp tidigare artiklar om turerna kring det svenska biståndet och vi får veta mer om Yennenga Progress.

Detta nummer har arbetats fram tillsammans med ihärdiga skribenter och fotografer.

Ett stort tack till er alla!

Karolina Jeppson

En deltagare i revolutionen, visar "Blaise Compaorés fall".
Foto: Sten Hagberg

27 oktober Kvinnornas marsch.

30 oktober Demonstranter intar parlamentet.

30 oktober Demonstranter utanför parlamentet.

18 november. Överstelöjtnant Isaac Zida utses till övergångsregeringens premiärminister.

Samtliga fyra bilder hämtade från sociala medier.

UNDER LOPPET AV EN MÅNAD SKREVS
DEMOKRATISK HISTORIA I BURKINA FASO:

21 OKTOBER

Regeringen beslutar att skicka ändringen av författningens paragraf 37 till Nationalförsamlingen.

27 OKTOBER

Kvinnornas marsch. Med grötslevar i luften, symboliserar de en varning till myndigheterna.

28 OKTOBER

En nationell marsch av politiska partier och ungdomsorganisationer.

29 OKTOBER

Föreningen mot höga levnadskostnader organiserade ett demonstrationståg som bestod av det civila samhällets organisationer, fackföreningar och den informella sektorn.

30 OKTOBER

Parlamentet stormades. Demonstrationerna fortsatte på gatorna efteråt. Samma dag, då regeringsrepresentanter sett omfattningen av protester och medborgarnas beslutsamhet, meddelade regeringen upphävandet av omröstningen av artikel 37 och dess definitiva tillbakadragande.

31 OKTOBER

Compaoré försökte föreslå att en övergång skulle ledas av honom själv, men tvingades att avgå fredag 31 oktober, av både allmänheten och armén.

...OCH
FÖRÄNDRINGEN
SÄTTS PÅ
PRÄNT

16 NOVEMBER

Antagandet av en övergångsstadga. Detta dokument som antogs i plenum är hädanefter ett juridiskt referensdokument som kompletterar den restaurerade konstitutionen.

17 NOVEMBER

På grundval av stadgan och ett urval av representanter från alla sociopolitiska trender och skikt, valdes Michel Kafando som president för övergångsregeringen.

18 NOVEMBER

Den utsedda presidenten utsåg överstelöjtnant Isaac Zida, som hade lett övergången under två veckor, till premiärminister.

21 NOVEMBER

Processen för att verkställa övergångsregeringen fortsatte med att utse ledamöterna i det Nationella rådet för övergången, däribland 25 personer från det civila samhället.

23 NOVEMBER

Övergångsregeringen bildades och det lades fram en maktfördelning mellan premiärministern Zida och presidenten för övergångsregeringen.

Mycket har hänt därefter, både inom och utom övergångsregeringen...

→

Text: Luther Yameogo

Foto: Sten Hagberg

FOLKLIG RESNING I BURKINA FASO

– ENTRÄGET POLITISKT ARBETE LEDDE TILL REVOLUTION

De senaste månaderna har Burkina Faso genomgått dramatiska politiska omvälvningar. En folklig resning ledde till att president Compaoré avgick den 31 oktober. Men det som av omvärlden uppfattades som ett oväntat uppror var i själva verket resultatet av enträget politiskt arbete. I den här artikeln ger jag en bakgrund till Compaorés fall.

Kapten Blaise Compaoré kom till makten i Burkina Faso 1987 i en blodig militärkupp där den tidigare presidenten, kapten Thomas Sankara dödades. Snart inleddes en demokratiseringsprocess och en ny författning antogs 1991. Enligt dess paragraf 37 skulle presidenten väljas på ett sjuårigt mandat med ett omval. År 1991 valdes Compaoré som ensam kandidat i ett val som bojkottades av oppositionen. År 1997 tog Nationalförsamlingen – Burkina Fasos parlament – dock bort begränsningen till två mandatperioder. I november 1998 blev Compaoré omvald med förkrossande majoritet, då stora delar av oppositionen fortfarande bojkottade valet.

I december 1998 förändrades emellertid läget drastiskt. Journalisten och publicisten Norbert Zongo mördades i

ett attentat utfört av män ur presidentens säkerhetsstyrkor, förmodligen på order av presidentens bror François Compaoré. Det ledde till uppror och hela landet kom på fötter. Efter månader och år av protester, kris och så småningom försoning genomfördes politiska reformer, bland annat infördes ett proportionellt valsysteem och presidentämbetet blev åter tidsbegränsat, nu till fem år med ett omval.

I valet 2005 ställde president Blaise Compaoré ändå upp med hänvisning till att författningens ändringar inte gällde retroaktivt. Massiva folkliga protester möttes av skickligt iscensatta stödkampanjer och landsomfattande stödföreningar som "Blaise Compaorés vänner" (*Les Amis de Blaise Compaoré, ABC*). Och Compaoré valdes som "ny" kandidat 2005 och vann sedan också 2010.

Denna artikel är en omarbetad version av en text publicerad i Upsala Nya Tidning den 9 november 2014.

FIFFEL MED FÖRFATTNINGEN

Men istället för att Compaoré aviserade sin avgång 2015 inleddes ett intensivt arbete av regeringspartiet CDP, presidentkoalitionen och en landsomfattande organisation till stöd för Blaise Compaoré för att ändra paragraf 37. Efter parlamentsvalet i december 2012 komplicerades dock författningsfiellet av att den politiska oppositionen blivit starkare under ledning av Zéphirin Diabré UPC. Dessutom hade det skett en förnygring – och digitalisering – av civilsamhället. År 2013 bildades exempelvis Medborgarkvasten (*Balai citoyen*) av engagerade rappare och aktivister, och Medborgarnas motståndsfront (*Front de résistance citoyen*) av professorer vid Juridiska fakulteten.

Det första försöket att ändra

paragraf 37 var att inrätta en andra kammare, en Senat. I maj 2013 beslutade Nationalförsamlingen att inrätta Senaten med rösterna 81 för och 46 mot. Oppositionen och civilsamhället motsatte sig Senaten, eftersom den sågs som en direkt utlöpare till Compaorés makt där så mycket som en tredjedel (29 av 89 senatorer) skulle utses direkt av presidenten. Man befarade att Senaten – istället för Nationalförsamlingen – därmed skulle göra Compaoré till "livstidspresident". De starka protesterna ledde till slut till att Compaoré drog tillbaka senatsförslaget, eller i alla fall sköt upp Senaten på obestämd tid. Oppositionen och civilsamhället hade vunnit en viktig seger.

Nästa försök handlade om att genomföra en folkomröstning om paragraf 37 och ge Compaoré möjlighet att bli omvald på nytt. Argumentet var att även om författningen inte kan ändras så är folket "suveränt" och kan avgöra frågan i en folkomröstning. "Folket", menade Compaorés många stödtrupper och partier, "står över författningen".

Protesterna fick ny energi i januari 2014 då ledande företrädare för regeringspartiet CDP hoppade av och bildade ett nytt parti MPP. Detta blev början till slutet för Compaoré. Nu fanns en stark opposition som försökte hindra presidenten från att ändra paragraf 37. Under hela 2014 bedrevs ett enträget politiskt arbete i kvarter och byar, på möten och i demonstrationer samt inte minst i sociala medier.

"IVÄG MED DIG, BLAISE!"

När så regeringen den 21 oktober slutligen beslutade att skicka ändringen av författningens paragraf 37 till Nationalförsamlingen inleddes slutstriden. Den 27 oktober demonstrerade oppositionens kvinnor mot lagförslaget. Med grötslevar i luften uppmanade man Compaoré att besinna sig. Och den 28 oktober demonstrerade hundratusentals – kanske en miljon – människor i Ouagadougou. Alla gick man ur huse: ungdomar, gamla, män, kvinnor – ja, hela landet kokade. "Iväg med dig, Blaise!" [Blaise dégage!], skanderade demonstranterna. Och den 29 oktober anordnade fackföreningarna en demonstration mot lagförslaget.

Nationalförsamlingen skulle behandla

Foto: Sten Hagberg

"Blaise Ebola, iväg med dig", skrivet vid Place de la Nation.

paragraf 37 den 30 oktober kl. 10 på förmiddagen. Men innan ledamöterna anlät gick demonstranterna in i parlamentet, krossade fönstren och länsade byggnaden. Polis- och säkerhetsstyrkorna lät detta ske eftersom folkmassan var för stor. Demonstranterna drog sedan vidare och attackerade villor tillhörande ledande politiker, och andra symboler för "Compaorés system". CDP:s högkvarter sattes också i brand.

Den 31 oktober fortsatte protesterna och vid middagstid kom beskedet att Compaoré avgått. I det maktvakuum som uppstod uppmanade då företrädare för oppositionen och civilsamhället att armén skulle "ta sitt ansvar" och snart bekräftades att överstelöjtnant Zida tagit över som statschef under en övergångsperiod.

Medan revolten började lägga sig begravnade man de uppskattningsvis 30 döda och tog hand om de hundratals skadade. Man uppmanade också till "städdag" den 1 november – politiker, demonstranter, ledare och vanliga medborgare städade upp efter revolten. Oro för att "armén konfiskerat revolutionen" förekom också. Läget var också förvirrat med rykten och sociala medier som kokade. På söndagsmiddagen den 2 november träffade Zida ledare för den politiska oppositionen och den politiska övergången kunde ta sin början.

EN OKTOBERREVOLUTION...

Det som skett i Burkina Faso vittnar om politiskt medvetande. Den folkliga resningen handlade om att få bort Compaoré och det lyckades. Det kan knappast kallas en statskupp utan var ett genuint folkligt uppror. Det var heller inte en plötslig revolt utan var resultatet av enträget politiskt arbete för att hindra Compaoré att bli "livstidspresident".

Det mesta tyder också på att detta inte endast var en ungdomsrevolt utan snarare en revolution där medborgare ur alla samhällsklasser – arbetare och studenter, universitetslärare och statstjänstemän, oppositionen och civilsamhället, arbetslösa och hemmafruar, samt förstas unga män och kvinnor – gick samman och krävde presidentens avgång. Som flera av artiklarna i detta nummer av BurkinaKontakt illustrerar finns det fortfarande många frågetecken och osäkra faktorer. Det viktigaste är dock, menar jag, att oktoberrevolutionen faktiskt verkar ha lagt grunden för en demokratisk utveckling i Burkina Faso.

Sten Hagberg är professor i kulturanthropologi vid Uppsala universitet och honorärkonsul för Burkina Faso i Sverige.

Foto: Guézouma Sanogo

BURKINA FASO ÅTERTAR SITT NAMN: "LANDET MED INTEGRITET"

Diakonia är en svensk organisation som funnits i Burkina Faso sedan 1987 som en del av svenskt bistånd. De arbetar med långsiktigt stöd till förändringsarbete i civilsamhället. I nuläget använder de bland annat medel som film och radio, för att påverka till en demokratiskt präglad övergångsperiod. Här berättar Luther Yameogo, landchef för Diakonias kontor i Burkina Faso, om hur civilsamhället arbetat för den politiska utvecklingen.

Den 30 oktober 2014 tog folket i Burkina Faso makten i egna händer genom ett folkligt uppror som tvingade Blaise Compaoré att avgå som statschef. Orsaken till denna folkliga resning var Blaise Compaorés enträgenhet att sätta sin egen vilja framför folkets vilja och använda den för att få politisk legitimitet i vårt älskade land. Det är värt att berätta bakgrunden till denna milstolpe för vår demokratiska utveckling för att kunna veta vilka slutsatser vi kan dra från den.

FÖRÄNDRINGENS STEG

Det civila samhället i Burkina Faso var högst delaktigt i förändringsprocessen. Genom att ha tillämpat de olika stegen i Diakonias förändringsstrategi, vittnar det civila samhället om att processen varit lång men väl utformad. Vi måste fortsätta denna process ända till valet 2015 för att förändra de orättvisa strukturer som i årtal har genererat förtryck, våld och fattigdom.

Det första steget i strategin är att förbättra människors allmänna kunskaper om demokrati och att utbilda i mänskliga rättigheter och jämställdhet. Det innebär också att de organisationer som arbetar med förändringsprocessen förstärks så att de kan arbeta dynamiskt för att öka medvetenheten hos medborgarna och involvera alla sociala skikt – kvinnor, ungdomar och marginaliserade människor – i den demokratiska processen. Det andra steget är att organisera olika

Foto: Sten Hagberg

Lansering av Diakonias program som ska stärka en demokratisk och fredlig övergång.

aktörer genom processer som Diakonia har utarbetat. Det handlar om att partnerorganisationerna blir lyhörda och kan agera snabbt genom tematiska grupper som kämpar för ekonomisk och social rättvisa. Att i olika sammanslutningar mobilisera fler aktörer är en del av processen. *Front de Résistance Citoyenne* är ett exempel. Slutligen har vi arbetat med att sammanföra olika initiativ för kapacitetsuppbyggnad i fora såsom *Africapacités* och arbetat för att utbyten kring praxis i dessa fora måste ske varje år.

Resultatet blev också att en politisk övergång som alla aktörer hade mobiliserat för, inrättades. Därmed avslutades ett kapitel av 27 års militärt styre, i skepnad av en kontrollerad demokrati.

RISKERNA MED ÖVERGÅNGEN

Övergången är riskfylld eftersom Compaorés system infiltrerar alla sektorer. Militären accepterade att stödja den politiska övergången med löftet om att inte tillintetgöra den. Men överstelöjtnant Isaac Zida, ordförande för presidentens

"BORTOM INDIVIDERNA OCH ÖVERGÅNGSSTADGAN, FÖRBLIR DE INSTITUTIONER SOM ÄR ÖVERGÅNGSORGAN TILLSAMMANS MED DEN DEMOKRATISKA MEDVETENHETEN, DEN ENDA GARANTIN FÖR ATT DEN PÅGÅENDE PROCESSEN SKA FORTSÄTTA."

Tack vare allt detta arbete fanns partnerorganisationerna i hjärtat av förändringsprocessen. De var aktiva genom lobbying, opinionsbildning och politisk påverkan. Detta påverkansarbete präglades av motstånd och civil olydnad. Den 30 oktober 2014 tog de ett historiskt ansvar. Det visade folket som "right holders" snarare än "duty-bearers". Detta är definitivt ett kollektivt arbete där alla aktörer har bidragit. Liksom ordspråket säger här i Burkina Faso: "Du kan inte samla mjöl enbart med en hand".

säkerhetsstyrkor, placerade sig själv som ledare för övergången. Nomineringen av löjtnant Zida, som tidigare sagt att det skulle finnas en civil övergångsregering, skapade olika reaktioner:

För det första verkar processen partisk. Övergången utropades först som civil, vilket accepterades av alla. Därefter tillsattes överste Zida på presidentposten, något som väcker oro.

Efter att militären 1966 grep makten har de aldrig återlämnat den till civilsamhället. När militären får smak för makten,

ökar risken för att de tar över den pågående processen. Den största rädslan är att Zida fortfarande har en hand utsträckt till ex-regimen och att RSP (*le Régiment de la sécurité présidentielle*) lurar i skuggorna. Med tanke på nuvarande situation är vår analys följande: eftersom åtgärden är laglig, behöver det civila samhället uttrycka medborgarnas oro och fokusera på Kommissionen för Försoning och Reformer. På så vis kan en institutionell, juridisk, rättslig, socioekonomisk och operativ ram säkerställas som kan vara redo att hysa en starkare demokrati under 2015. Detta måste ske genom äkta, realistiska och genomförbara reformer. För att detta ska fungera, måste vi också se till att det finns en kvalitativ representation av det civila samhällets organisationer i det Nationella rådet för politisk övergång.

DIAKONIAS KONKRETA ARBETE FÖR EN LYCKAD ÖVERGÅNGSPERIOD

Bortom individerna och övergångsstadgan, förblir de institutioner som är övergångsorgan tillsammans med den demokratiska medvetenheten, den enda garantin för att den pågående processen ska fortsätta. Övergångstiden måste ses som en möjlighet att använda våra tidigare erfarenheter för att ta stora steg mot en framtid där alla burkinier kan leva under anständiga förhållanden, långt från misär, våld och förtryck.

Det är anledningen till att Diakonia och dess partners har ett program för att bevaka övergångsprocessen. Detta program av "prioriterade och proaktiva åtgärder" (PPPA) för en fredlig övergång och en förstärkt demokrati, lanserades officiellt den 12 december. Alla övergångsmyndigheter och större aktörer i det civila samhället deltog. Det håller nu på att genomföras och innehåller följande:

- Produktion av en film för att skapa ett institutionellt minne av den folkliga resningen. Filmen återger de tio dagarna då regimen störtades. Ett pressarkiv med dokumentation över den folkliga resningen sätts också samman. Några medborgare har tagit initiativ till att samla pengar till ett museum och ett nytt parlament.
- Medborgarkulturen ska fortsätta stärkas genom en radiokampanj. Kampanjen

Foto: Sten Hagberg

Bilar som satts i brand intill parlamentet.

”BURKINA FASO LEVER JUST NU MED ÖVERGÅNGENS PULS, JAGAD AV DET AKUTA LÄGET OCH ALLT TYCKS VARA PRIORITERAT SAMTIDIGT”

lyfter fram vikten av folkligt deltagande för en fungerande demokrati. Den fungerar som en medborgarutbildning baserad på värderingar som delaktighet, dialog och delat ansvar.

- Olika aktörer som är viktiga för övergången stärks i sin kapacitet. Det gäller bland annat parlamentsledamöter i det Nationella rådet för övergången, media och regeringsmedlemmar.
- Initiativ tas för att vi bättre ska lära oss av det som har åstadkommits. Det pågår till exempel en undersökning om jämställdhetsintegrering i de utmaningar som övergången står inför. Det pågår även flera andra studier. Ett om brott mot de mänskliga rättigheterna under den folkliga resningen och en annan om hur ungdomar och kvinnors från landsbygden var delaktiga under och efter övergången. Det görs ytterligare en om sannings-, rättvise- och försoningsmekanismer.
- Det planeras ett symposium om fredsförbyggande insatser, av och för religiösa aktörer.

LEDER LYCKAD ÖVERGÅNG TILL FORTSATT BILATERALT SAMARBETE?

Burkina Faso lever just nu med övergångens puls, jagad av det akuta läget och allt tycks vara prioriterat samtidigt. Tack vare trycket från civilsamhällets organisationer så har regeringen just meddelat att en färdplan för övergången kommer att tillkännages i januari. Det första steget i färdplanen är de demokratiska valen. Civilsamhället har redan presenterat förslag för den nationella valkommissionen hur valen kan vara trovärdiga och ge förutsättningar för en hängiven demokrati. Internationella samarbetspartners

tycker att den politiska övergången går framåt i en bra takt och de ser även de tillfälliga deklarationerna som ett bra underlag för framtida politiska dokument.. Burkinerna har en känsla av att en lyckad övergång blir en bekräftelse på att det bilaterala samarbetet med Sverige kommer fortgå. Just nu verkar alla lampor visa grönt ljus. Men befolkningen har höga förväntningar. Färdplanen skulle behöva visa de gigantiska sociala klyftor som orsakats av den tidigare regimen. Färdplanen behöver identifiera realistiska och genomförbara prioriteringar under övergångsperioden, som de olika tillsatta institutionerna blir ansvariga för. En sådan plan skulle underlätta medborgarnas insyn och kontroll över vad som sker under övergångsperioden.

Det restaurerade förtroendet mellan styrande och medborgare, placerar nu Burkina Faso vid en startpunkt. En startpunkt för en samhällsutveckling präglad av delaktighet. André Malreaux sade att: “Det som historien inte förlåter människor, är när de åsidosätter sina drömmar”. Människor i Burkina Faso drömmer om ett “Faso”, försonat med sitt “Burkindi”¹.

TEXT Luther Yameogo
ÖVERSÄTTNING Karolina Jeppson

LUTHER YAMEOGO
Landchef för Diakonias kontor i Burkina Faso

¹ Faso betyder land. Burkina betyder integritet. Burkinier drömmer om att se sitt namn manifesteras i den politiska handlingsplanen.

"VI MÅSTE BÖRJA OM FRÅN GRUNDEN" – REFLEKTIONER FRÅN TABITHA

Det var min födelsedag. Jag hade hoppats att kunna gå ut och fira med mina vänner på kvällen. Jag visste förstås redan att det skulle bli protester mot den parlamentariska omröstningen som syftade till att ändra konstitutionen. Men jag trodde att allt skulle ha lugnat sig till kvällen och kunde inte tänka mig att den dagen skulle utmynna i kaos. Fredliga protester mot den konstitutionella omröstningen var planerade, men ingenting om mord, brand och krav på presidentens avgång; det verkade komma mer spontant. På morgonen den 30 oktober, trodde vi alla att vi kunde gå till jobbet. Jag gick upp som vanligt och planerade att avsluta ett arbete jag gjort för en organisation. Först var jag tvungen att springa några ärenden. Då jag och min bror var på väg till kontoret runt kl. tio på förmiddagen, insåg vi att det kunde bli ganska farligt

att gå till jobbet. Vi åkte tillbaka hem. På vägen lyssnade vi på radiokanalen Omega FM och fick höra att parlamentet hade satts i brand. Det var ganska överkligt; jag ville inte tro det. Men vi såg röken som kom från stadens centrum och jag insåg att vi var mitt i ett allvarligt upplopp. Hemma fortsatte vi lyssna på radio Omega för att följa händelseförloppet live. På radion sa de att folk hade lämnat Place de la Nation – som nu har ändrat namn till Place de la Revolution, det namn som Thomas Sankara gav platsen – i centrum av staden och var på väg till Kossyam, presidentpalatset. Under tiden cirkulerade rykten att presidentens bror, Francois Compaoré, hade gripits på flygplatsen och att han hade skjutit två eller tre personer. Andra rykten sa att presidenten hade placerat togolesiska legosoldater överst på "Hotell Laïco" och att de hade skjutit några av de människor som var på väg till

Kossyam. På grund av dödsfallen blev folk arga och vägrade att lugna ner sig. Runt 14-tiden på eftermiddagen krävde demonstranterna på Place de la Nation president Compaorés avgång.

LITE BAKGRUND

Jag tror att den politiska medvetenheten hos det burkinska folket har varit vilande en länge tid, fram till de senaste åren. Under Thomas Sankaras tid hade vi en ledare som visste vad han ville och arbetade för folkets bästa. Sankara var vad vi på moré-språket kallar "burkindi", som betyder uppriktig, ärlig och med integritet. Från tiden för självständigheten 1960 fram till tidigt 90-tal, var folket och det kulturella klimatet sådant att skamliga handlingar inte tilläts och man blev inte förlåten om man utförde sådana; människor förhöll sig därför respektfulla

Stora bilden:

Tabitha Aude Ilboudo har nyss tagit MA-examen i International Development and management på Lunds Universitet. Nu bor hon i Ouagadougou.

◀ **Saran Séré Sérémé** satt tidigare i parlamentet för Compaorés CDP. Hon lämnade CDP och bildade sitt eget politiska parti PDC, Partiet för utveckling och förändring (*Parti pour le developpement et le changement*).

▶ **Safiatou Zongo Lopez** är ordförande för ADPC, Sammanslutning för ökad demokrati och folkligt deltagande (*Association pour la promotion de la démocratie et la participation citoyenne*). Hon var tidigare en högt värderad medlem i FEDAP/BC, Federationen för fred och utveckling tillsammans med Blaise Compaoré (*Fédération associative pour la paix et le développement avec Blaise Compaoré*). Även hon lämnade sitt parti.

på många sätt. Min pappa berättade för mig att den förste presidenten efter självständigheten, Maurice Yameogo och hans regering stal 700.000 FCFA (runt 700 euro). Folket förlät honom aldrig och det var på den tiden en mycket skamlig börda att bära.

Vårt land kallas Burkina Faso av goda skäl; ännu längre tillbaks i tiden var värden som ärlighet mycket viktigt och laster som korruption och stöld, kunde leda till förvisning från familjen. Jag talar ur synvinkel av en Mossi, min etniska grupp. Till exempel, skulle kungen av Mossi begå självmord om han begick handlingar som betraktades som skamliga.

OM PROTESTEN

2011 upplevde vi hotfulla kravaller i Burkina Faso. Armén ställde krav på regeringen och terroriserade befolkningen i processen. Efter det litade vi inte längre på att armén kunde ge folket säkerhet. Före dessa upplopp hade korruptionen och osäkerheten ökat och folket blev allt argare. Jag tror att under åren 2012-2013 började det civila samhället växa sig starkare och genom att följa medier och sociala nätverk blev unga människor politiskt medvetna. Den politiska oppositionen, som en gång var svag, växte sig starkare och blev mer enad. Civilsamhället med *Balai Citoyen* i spetsen och oppositionen började samarbeta; de ledde informationskampanjer

och möten för att förbereda människor att stå upp för sig själva och sina rättigheter under 2013 och tidigt 2014. Journalister såsom Newton Ahmed Barry på tidningen *l'Évenement*, fortsatte att riskera sina liv. Andra som Remy Dandjinou, från den lokala tevekanalen Canal 3, blev populär eftersom han öppet kritiserade hur politiska ledare uppträdde och informerade om sådant som det inte var meningen att vi skulle känna till. Många människor arbetade för förändring i Burkina.

Kvinnor som Saran Séré Sérémé och Safiatou Zongo Lopez bidrog också till att mobilisera folket, och utbildade människor i att genomföra fredliga protester. De var noga med att den offentliga infrastrukturen behölls intakt, eftersom det annars skulle medföra kostnader för alla. Revolutionen betyder mycket för oss alla. Den innebär att vi inte kommer att tolerera korruption, mord och misskötsel av landet. Den betyder att vi menar allvar med vårt lands framtid, den betyder att vi vill ha insyn i verksamheten, öppenhet inom gruvsektorn, frihet för journalister att utöva sitt arbete utan rädsla för att dö, att vi vill ha rättvisa för dem som har dödats på grund av att de utgjorde en olägenhet för den tidigare regeringen. En sak som är specifik för Burkina och som Francois Soudan på tidningen *Jeune Afrique* har tagit upp, är att mångkulturalism inte är ett problem. När det gäller att kämpa för vårt land blir vi mycket enade, vi tar inte hänsyn till olikheter på grund av etnisk bakgrund. Visst vi är från olika etniska grupper, men istället för att hata varandra för att vi är olika skrattar vi åt och gör narr av varandras olikheter.

NYA REGERINGEN

Den nya regeringen består av kompetenta och respekterade människor. Om de vill göra något bra i landet före valet 2015, kan de åtminstone påbörja processen. Men den nya regeringen vet också att det burkinska folket granskar dem genom mikroskop. Vi har inte gått igenom en revolution för att låta en annan girig monark ta plats i Kossyam.

Från den nya regeringen förväntar vi oss rättvisa för dem som har mördats under orättvisa omständigheter. Vi vill ha demokrati och en bättre fördelning av landets rikedomar. Med det sagt, vill vi att utländska företagare som bedriver verksamhet

i Burkina Faso ska betala sina skatter enligt reglerna och att gruvsektorn bör omorganiseras så att landet kan utnyttja sitt guld. Den förra regeringen brukade ge statliga kontrakt till utlänningar trots att burkinska medborgare hade kompetens att göra jobbet. Vi vill inte att den nya regeringen ska ge kontrakt till utländska företag framför burkinska, särskilt inte företag från de länder som vi har politiska meningsskiljaktigheter med. Det gäller bland annat Kina, eftersom vi har erkänt Taiwan som ett land.

Vi har ett arv att förvalta från Thomas Sankara. Hans idéer växer sig starkare och vi vill stå fast vid hans idéer eftersom vi älskar Burkina Faso. Men ibland känner jag att arvet efter Sankara bara är en idé i huvudet på folk. Visst vill vi alla ha Sankaras politik åter. Problemet är att folk vill ha en förändring, men de vill inte ändra på sig själva.

Sankara var alltför ödmjuk. Jag tror inte det finns den sortens människor längre. Sankara fick lägre lön än sina ministrar och han ägde inte någon fastighet. Han var som en tjänare! Men vi behöver någon med hans djärvhet och karisma... men det kan vara svårt nuförtiden.

Det av Thomas Sankaras politiska ställningstaganden som fortfarande finns kvar, är det faktum att vi måste prioritera landets välbefinnande även om det innebär att få en politisk konflikt med Frankrike. Vi måste börja genomföra en win-win-typ av verksamhet. Sankaras övriga idéer är jag mer osäker på: vi är nog inte villiga att offra vårt eget välbefinnande för Burkina Fasos framtid.

Compaorés 27-åriga regeringstid har verkligen fått oss att bli otåliga och mindre toleranta mot misstag. För att gå vidare måste vi försöka gå tillbaks i tiden och ta tillbaka de värden som vi har kvar från våra fäder och förfäder. Vi måste vara tålmodiga, toleranta, ärliga, ödmjuka och villiga att lära från dem som har kunskapen. Vi måste genomföra informationskampanjer för att åter lära oss dessa värden som vi har förlorat mycket av... Vi måste börja om nästan från grunden!

Text Tabitha Aude Ilboudo
ÖVERSÄTTNING Ingrid Seeger

Zéphirin Diabré, UPC

Mariam Sankara

Ett hedrande av revolutionens martyrer

Place de la Nation

UPPSNAPPADE BILDER FRÅN SOCIALA MEDIER

Balai Citoyen

Foto: Benjamin Lebtrave

"VÅR MUSIK ÄR TILL FÖR FOLKET"

WAGA 3000 – ART MELODY ET JOEY LE SOLDAT

Två av de mest etablerade rapparna i Ouagadougou, Art Melody och Joey le Soldat, deltog liksom många andra musiker i demonstrationerna. De bildar tillsammans gruppen Waga 3000. BurkinaKontakt har pratat med de två musikerna om revolutionen, Thomas Sankara och yttrandefriheten.

Art Melody och Joey le Soldat är upp-
vuxna i Ouagadougou. Båda har ett
tydligt samhällsengagemang i sina
texter, på sina egna skivor likväl som i
det gemensamma projektet Waga 3000.
Tillsammans med franske DJ Form har

de gjort skivan med samma namn och
det franska skivbolaget Tentacule kom
till Ouagadougou för att spela in. Skivan
har ett « elektro-futuristiskt retrosound »,
enligt en recensent. Texterna rappar de på
moré och franska. Namnet på gruppen

anspelar på det bombastiska regeringsbyg-
get Ouaga 2000 – som bland annat hyser
Compaorés presidentpalats och onödigt
påkostade bostäder.

Art Melody har en mor som är griot,
och har hela sitt liv haft ett levande
musikintresse. Efter ett misslyckat försök
att ta sig till Europa, återvände han – full
av inspiration av den musik han hört
på vägen, i Senegal, Mauretanien och
Elfenbenskusten.

Joey le Soldat har en examen i fransk
litteraturhistoria, men har liksom många
andra unga i Burkina inte fått jobb. Nu
ägnar han sig åt musiken och arbetar med

ströjobb. Tillsammans och var för sig har de turne-
rat både i Västafrika och Europa.

**Ni rappar om vardagen, samhället och politiken.
Utöver att vara artister är ni också aktivister.
Deltog ni i demonstrationerna i oktober?**

AM: Medborgare, aktivist, artist, sångare – allt
handlar om att göra det bästa för mitt folk. Vår
musik är till för folket. Musiken har varit en del
av kampen sedan vi började. Självklart deltog jag i
demonstrationerna liksom alla andra, det konkreti-
serade vad vi sjunger i våra låtar.

JS: Utan aktivism vore mitt skrivande menings-
löst. Det är ett sätt att gå från ord till handling,
så jag deltog i demonstrationerna som ledde till

Compaorés avgång. Sedan 1998 har jag skrivit
musik som fördömt och satt ord på de många brott
som Blaise Compaoré har begått. Jag har väntat på
detta folkliga uppror länge.

**Ni har erfarenhet av yttrandefrihet i Burkina
Faso. Vad har ni mött för begränsningar på
grund av era texter? Vad tänker ni om yttrande-
friheten i framtiden inom musiken?**

AM: Yttrandefriheten ter sig för mig som ett stort
skämt. Fysisk, officiell eller lömsk – den är i vilket
fall påtaglig här för artister som jag. Jag kan inte
påstå att jag inte upplevt några begränsningar, när
musik som min aldrig spelas i nationell radio eller
tv. Aldrig skriver någon om oss i statliga tidningar.

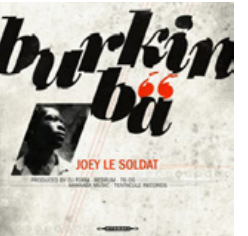
Jag anser att friheten inom konsten är helt kon-
fiskerad. När det gäller framtiden, bör vår strategi
vara att fortsätta underground genom att förändra
de styrande, att förändra beteenden, att förändra
attityder som leder till ett annat sätt att se på sam-
hället och ett nytt Burkina. 27 år av styre, 27 år av
hat, 27 år av förargelse. Allt detta kan inte föränd-
ras över en natt, utan det krävs en konkret vilja hos
oss alla. Givetvis strävar vi efter en ljus framtid men
vi måste först våga lita på våra värderingar igen, på
vår kultur, på vårt land och våra nya ledare. Visst,
vi kan följa dem, återställa förtroendet, förena oss i
ett förlåtelsens Burkina, långt ifrån hämnd – fram-
tiden ligger i våra händer. I händerna på den nya
generationen, de som inte sett Blaise Compaoré ta
makten, men som alla gick ut som en enda män-
niska för att kräva förändring. Vårt folk vet vad de
vill. Allt detta får mig att tro och hoppas på en ljus
framtid. Men det är möjligt först om våra initiativ
tillämpas som sig bör, på ett sätt som sig bör och
där behoven finns.

JS: Den yttrandefrihet som jag lärt känna under
Compaorés 27-åriga styre, var inte verklig förutom
i politikers dokument och tal. I verkligheten har
det inte funnits någon yttrandefrihet i Burkina
på 27 år, och det vittnar alla de mord om, på
människor som velat uttrycka sig fritt. Jag kan
nämna ett mord utav många, nämligen mordet på
journalisten Norbert Zongo 1998. Hädanefter, nu
när Compaoré har avgått, hoppas jag från djupet av
mitt hjärta att vi ska få lära känna en yttrandefrihet
värd namnet.

Jag har mött restriktioner på grund av det
jag skrivit. I Burkina, säger folk att jag är känd
utomlands och inte i mitt hemland. Men det beror
enbart på att min musik och mina musikvideos
aldrig spelas på radio eller på de olika tevekana-
lerna. Det som är positivt med revolutionen, är att
människor verkligen blivit medvetna om politikens
intrång i människors liv. Jag har hopp om att få lära
känna en äkta yttrandefrihet, inom musiken, såväl
som i samhället i stort.

Waga 3000:
Waga 3000 (2013)

Joey Le Soldat:
Burkin Bâ (2014)

Joey Le Soldat:
La parole est mon arme (2012)

Art Melody:
Wogdog Blues (2013)

Art Melody:
Zound Zandé (2011)

Art Melody:
To Biiga (2009)

Foto: Romain Leveau

Vad har Thomas Sankara för betydelse idag i era liv, i era texter och för revolutionen ?

AM: Thomas Sankara symboliserar för mig en slags anda, utöver hans enkla personlighet. Han var och förblir en världsmedborgare och en kärlekspartisan, men jag vill inte kalla mig sankarist och inte heller ser jag så positivt på dem som påtalar hans namn men glömmer hans ideologi. För mig är Sankaras idéer, både för Afrika och världen, en käpp som vägleder oss till ett samhälle av jämlikhet, fred och harmoni. Hans idéer är inte enbart för oss i Afrika, eller för oss i Burkina. Sankara var emot all form av orättvisa, såsom det som inträffade nyligen i Paris, likväl som vad som sker i Syrien eller Nigeria, likväl som Israel och Palestina. Under revolutionen

inspirerades många unga av Sankara, och lyckades realisera en av hans drömmar. Jag minns tydligt en fras där han säger: « Ni kan döda Sankara, men snart kommer tusen nya Sankaras att födas ». Idag är denna fras verklighet. När jag var utanför Nationalförsamlingen tillsammans med miljoner av mina bröder, hade jag den här meningen, som en ihållande ljudslinga i mitt huvud.

JS: Thomas Sankara har lärt oss att « leva afrikanskt », att leva värdigt. « Endast genom kamp kan vi bli fria » : Sankaras ord berättar om alla unga afrikaner som längtar efter förändring, efter rättvisa. Den senaste revolutionen drevs till stor del av denna unga « génération Sankara », som genom att lyssna på Sankaras tal och läsa om vad han utförde, snabbt insåg det ädla i kampen. Som rappare, har Sankara inspirerat mig mycket. Mitt uppdrag är att föreviga hans idéer, som jag tror skulle gagna alla afrikanska unga människor idag.

Kan ni kort beskriva hiphop-scenen i Burkina? Är det framför allt Ouaga som är hjärtat för den burkinska hiphopen-scenen?

AM : Hiphop-scenen i Burkina Faso har fått ett slag i huvudet. I början på 2000-talet var det en rörelse som kokade och som inspirerade många unga, såsom mig själv. Många musikälskare kom till konserterna, det var en familjär och kärleksfull stämning. Så har det varit fram tills idag, då vi ser färre och färre konserter med allt mindre publik. Grupper splittras, rappare försvinner, allt mindre hiphop sänds på tv och radio... Jag tycker det är synd. Men jag är också glad att det fortfarande finns aktivister som jag kan hänvisa till här, såsom Waga Sound System, rappare i Ouagas olika kvarter som ordnar gratis-konserter varje vecka, även om det finns stora svårigheter med att ordna de här sortens scener. I Ouaga finns förstås stora studios, de stora scenerna, festivalerna och kulturaktörerna. Det gör att hiphopens bas finns här. Men hiphop finns överallt. Vi har samarbeten i både Bobo-Dioulasso och andra städer.

JS: För närvarande är hiphopscenen i Faso, på väg att vinna mark genom de olika utomhuskonserter som arrangeras hela året. Redan i år, har jag till exempel arrangerat ett hiphop-event i mitt kvarter, under bar himmel. Det är egentligen alla

aktiviteter som sker underground, som utgör vad hiphopscenen är idag. Det är vi själva som organiserar alla konserter och events, eftersom hiphop i Faso inte erhåller något stöd och inte har några samarbetspartners.

Vad betyder hiphopen för er?

AM: Hiphop är en fjäder, ett vapen och ett medel för att ställa krav och att föreslå idéer. Det är också sockret i våra liv. Hiphop är också ett medel för att trösta alla de män och kvinnor som lidit av ett alltför grymt och avvisande samhälle som tvingar till förtryck.

JS : För mig är hiphop fortfarande den kanal som ger oss möjlighet att uttrycka oss om vårt samhälle, om politik. Hiphop är ett redskap mot hopplösheten. Idag kan jag känna mig stolt när människor säger till mig att min musik har varit med och tänt lågan i revolutionen.

Vad tänker ni kring framtiden och det nya politiska läget? Vad hoppas ni?

AM : Jag tänker att ansvaret för framtidens politik ligger både hos folket och politikerna. Framtiden är ljus för jag tror att politikerna inser allvaret i vad som hänt i vårt land. De vet vad vårt folk är kapabla till. Jag tror att de inser folkets vilja. De har heller inget intresse av att gå emot den här viljan. Nu vet människor själva att de också har makt, de har en vilja, de har en roll – och det innebär både rättigheter och skyldigheter för folket i en välmående nation.

JS: Jag tror uppriktigt att vi är på väg mot en ljusare framtid. Tidigare sa folk ingenting. Nu har vi ett folk som är upplyst, som har förstått att de har något att säga om politiken. Jag hoppas att de styrande hädanefter kommer att vara mer lyhörda och att alla viktiga beslut fattas tillsammans med folket. Är det inte det som är demokrati?

KAROLINA JEPSON
Frilansjournalist och redaktör
för BurkinaKontakt

Foto: Guézouma Sanogo

GATANS PARLAMENT HAR SNABBARE TEMPO ÄN ÖVERGÅNGSREGERINGEN

Guézouma Sanogo är ordförande för Journalisternas förbund i Burkina Faso. Här beskriver han hur "la ruecratie" – "gatans parlament" – ställer krav: De nya ministrarna ska vara representativa och Compaoré-regimens ouppklarade mord, ska utredas. Ett av dessa gäller journalisten Norbert Zongo.

Efter den folkliga resningen är inga krav för stora för burkinierna på gatan. De ledare som inte inger förtroende faller en efter en för befolkningens tryck. På gatan håller människor fast vid de rättigheter man uppnått den 30 och 31 oktober 2014 till priset av ett 30-tal döda.

Tiden efter folkupproret har präglats av en jakt på rätt personer till ansvarsfulla poster. De senaste gatuprotesterna har tvingat ledamöterna i

övergångsregeringen att sänka sina löner. Var och en av de 90 ledamöterna hade enligt vissa utsagor fått ca 2710 euro men enligt ordföranden i rådet för övergångsregeringen var summan 1606 euro. Somliga medborgare, fackföreningar och vissa civila samhällsorganisationer ansåg att dessa summor var enorma. Knappt hade diskussionen dragit igång, förrän parlamentsledamöterna valde att sänka sina löner. Under en presskonferens den 10 januari 2015 deklarerade vicepresidenten, Honoré Lucien Nombré, att parlamentsledamöterna i framtiden får nöja sig med en månadslön inkl. bensinkostnader på ca 800 euro.

MINISTRAR AVGÅR

Två dagar tidigare avgick ministern för boende, expropriering och transport-väsändet Moumouni Diéguimdé, på grund av folkets påtryckningar. Han kastade in handduken den 8 januari för att "medverka till att återskapa ett bättre klimat för fred och enighet i landet". Innan Moumouni Diéguimdé avgick hade Adama Sagnon, domare och f.d. ordförande för Burkinas avdelning av författarförbundet, avgått efter kraftiga protester. Han var utsedd till minister för kultur och turism i övergångsregeringen den 23 november 2014, men tvingades resignera två dagar senare.

”Underlätta journalisternas tillgång till informationskällorna och ta bort frihetsstraffningarna från Lagen om information”

Den häftiga kritiken mot Adama Sagnon fördes inte endast av statsanställda utan även av ett stort antal konstnärer och kulturaktörer. Kritiken gällde hur han skött fallet Norbert Zongo. Norbert var en undersökande journalist och redaktör för veckotidningen *l'Indépendant*, som mördades den 13 december 1998.

I juli 2006 lades målet ned och då var Adama Sagnon åklagare. Det var alltså han som förklarade målet nedlagt. Åtta år senare retade detta upp den allmänna opinionen. Dr Mahamadou Compaoré hamnade också i fällan. Han hann inte ens börja sitt uppdrag som direktör för Inköpscentralen för Mediciner. Man spärrade helt enkelt vägen för honom. I ett öppet brev till statsministern i övergångsregeringen, publicerat i *Sidwaya* 16 dec. 2014, uttrycker personalen i Inköpscentralen ”tveksamhet angående

den nytjänandes moral”. Efter 10 år i ledningen för apotek, mediciner och laboratorier har han inte ”lämnat något ärofyllt omdöme efter sig” enligt personalen.

Folkupproret tycks ha stärkt ”gatans” makt och ingen sektor verkar gå fri. Sådant har Burkina Faso blivit i nuläget. Så snart ett huvud fallit, vänds blickarna mot ett nytt mål.

RÄTTVISA ÅT NORBERT ZONGO

Den 13 december 2014 sexton år efter journalisten Norbert Zongos död, krävdes ännu en gång rättvisa i hans ärende. Det var De Enade Politiska och Demokratiska Folkrörelserna (CODMPP)¹ och Nationell Koalition av Kamp mot höga priser, korruption, insmuggling, straffrihet och för frihet (CCVC)². Organisationerna kräver ”en seriös genomgång av dosiern Norbert Zongo och kamrater”. Det tydliggjordes i den plattform som presenterades på Place de la Nation inför tusentals människor och företrädare för övergångsregeringen, däribland statsministern, överste Yacouba Isaac Zida. Medlemmarna i dessa koalitioner samlades framför Norbert Zongos och hans olycksbröders grav innan mötet. En av

föreningarna var Journalisternas förbund i Burkina (*Association des Journalistes du Burkina, AJB*).

Det verkar finnas hopp om att fallet Norbert Zongo skall gås igenom på nytt som en följd av folkupproret. Detta är ett av Blaise Compaoré-regimens brott.

Ordföranden i CODMPP, Chrysogone Zougmore var hoppfull i sitt tal på Place de la Nation: ”I vår gemensamma kamp mot de som gått fria från straff, är hoppet om att fallet Norbert Zongo ska tas upp igen, en viktig del”. De deklarationer som övergångsmyndigheterna antagit tycks ha en viss betydelse för denna hoppfullhet. Alltsedan installationen av övergångsregeringen, har folket hela tiden tryckt på för att öppna gamla nedlagda fall. Den 31 december 2014 deklarerade övergångs-presidenten Michel Kafando: ”Gällande Norbert Zongo drar vi som lovat ett streck över det förgångna. Fallet öppnas igen av nya människor och en ny åklagare ...”

Journalister i Burkina har höga förväntningar på förändringarna som skett i och med folkupproret. Knappt en vecka efter upproret presenterade pressens huvudmän, dvs. Journalisternas förbund i Burkina (AJB), Utgivarna av privat press (SEP) och Autonoma syndikatet

för informations- och kulturarbetare (SYNATIC), en åtgärdsbeskrivning för övergången: ”Underlätta journalisternas tillgång till informationskällorna och ta bort frihetsstraffningarna från Lagen om information”, lyder vissa av deras krav. Talmannen i Nationella övergångsrådet, Chérif Sy är själv publicistchef för veckotidningen *Bendré* (”Trumma” på moré). Han är också ordförande i SEP, som är en organisation för chefredaktörer. Han undertecknade denna åtgärdsbeskrivning innan han tog ansvar för Nationella övergångsrådet. Utgör han länken mellan vissa av övergångsrådets rekommendationer, till förmån för pressen?

När budgeten för 2015 skulle antas rekommenderades att ”höja summan som är avsedd att stödja tidningarnas uppdrag och målsättningar.” Detta skulle ge press och andra media i landet tillgång till modernare utrustning.

NÄR ÖVERGÅNGSMAKTEN DE HÖGA KRAVEN PÅ TRANSPARENS?

Just nu blåser förändringens vind. Den har till och med fört den första kvinnan till chefsposten för Radio och TV i

Burkina (RTB) som är ett konsortium av organisationer inom media. Hon heter Dr. Danièle Bougaïré.

Ledningen för RTB har samarbetat med Blaise Compaorés regim vilket väckt mycket missnöje före upproret. Därför var tevehuset ett av målen på upprorets första dag. Förutom krav på att byta ut ledningen krävde upproret att ”medierna i Burkina Faso ska garantera journalister att helt och fullt kunna utöva sitt yrke.” Folket har förväntningar på att förändringarna ska gå fortare. Noufou Zougmore, journalist på *Mutations* (som kommer ut två gånger i månaden) och specialist på politiska frågor, vill inte vara en olycksfågel men för honom ”har den politiska övergången redan fått bly i vingarna”. ”Övergångsmyndigheterna når inte ända fram. Sedan starten är det bara tomma ord. Förväntningarna är stora, men vi ser ingenting hägra vid horisonten”, sammanfattar han. Och han får vatten på sin kvarn. Övergångs-presidenten Michel Kafando sa i sitt nyårstal ”att det ska vara känt och stå klart, att det framöver inte finns utrymme för oöverblickade konflikter”.

I tidningen *Le Pays* 5 jan 2015, skriver sedan Fackförbundens allians, att fortsatta konflikter måste få förekomma. De skriver att ”...hoten är oacceptabla och att övergångs-presidenten måste förstå att burkinierna som slagits och betalat dyrt (30 döda) för att få bort Compaorés regim, på intet sätt är beredda att godkänna, att de som ingenting gjort för att vara där de är, tillåter sig agera på samma sätt som den fallna regimen”.

Det står tydligt att folket i Burkina, som gjort sig av med 27 år av Blaise Compaorés regim, inte är beredda att avstå de rättigheter som förvärvats under folkupproret. Övergångsregeringen måste acceptera detta. Fackförbundens allians påminner i sin deklaration om ”att samma orsaker får samma effekter” och inbjuder de styrande att ”begrunda orsakerna till folkresningen den 3 januari 1966 ... och till folkupproret 30 och 31 oktober 2014.”

ÖVERSÄTTNING Agneta Cloarec

Guézouma Sanogo
Journalist och ordförande i
Association des Journalistes
du Burkina, AJB

1 le Collectif des Organisations Démocratiques de Masse et de Partis Politiques (CODMPP)

2 la Coalition nationale de lutte Contre la Vie Chère, la corruption, la fraude, l'impunité et pour les libertés (CCVC)

23 NOV – 13 DEC 2014

BILDER FRÅN OUAGADOUGOU OCH BOBO-DIOULASSO

Foton: Sten Hagberg

Rådhuset i Bobo-Dioulasso

Parlamentet

DET VÅRAS FÖR BISTÅNDET TILL BURKINA FASO

Den burkinska "höstrevolutionen" bidrar till en vår för svenskt bistånd till Burkina Faso. Efter en nagelbitande höst och ett återupprättat biståndssamarbete, ser Göran Björkdahl framåt med tillförsikt.

Göran Björkdahl äter lunch med borgmästaren i staden Paura.

På Sida är min främsta uppgift att stötta ambassader med beredning och uppföljning av bistånd inom miljö/landbruk/vatten/klimat/resiliens i Burkina Faso, Mali, Kongo och regionalt i västafrika. För mig som Sida-it och Burkina-vän blev månadsskiftet oktober-november en riktig nagelbitare. Först glädjen över att budgetproppen innehöll en fortsättning av biståndet, sedan chocken över Compaorés planerade "parlamentskupp", därpå oron under "revolutionsdygnet" och slutligen lättnaden över den fantastiskt ansvarsfulla övergången till en transitionsregering.

BESÖK I BURKINA

Den 21 november – tre veckor efter att Compaoré störtats av den folkliga resningen – landade jag i Ouagadougou med kollegan Meskir Tesfaye för att följa upp biståndet till ECOWAS vattenenhet och IUCN:s regionalkontor. Jag slogs av hur alla jag talade med – gatuförsäljare, studenter, sekreterare, skogsvaktare, taxi-chaufförer – kände sig delaktiga i revolutionen. Det märktes en stolthet över att de själva, folket, hade jagat iväg Compaoré, hans system och klan. Jag uppfattade också en sansad förväntan på transitionsregeringen, ungefär som att "det ser lovande ut men vi ska minsann hålla koll på att regeringen och dess militärer sköter sig!".

Det ökade politiska intresse hos folk

Foto: Göran Björkdahl

Skolpojkar som gräver guld på "traditionellt" sätt, dvs för hand med användning av kvicksilver och cyanid. De samlar pengar till skolvadetten. Projektet PAGIRE, finansierat av Sverige och Danmark, försöker införa mindre hälsofarliga och mer miljövänliga metoder.

på gatan var påtagligt och den politiska debatten var livlig. En starkt förtroende för (och självförtroende hos) civilsamhället, tack vare dess centrala roll i resningen och i processen därefter, märktes också. Vi får nu hoppas att denna "goda" politiska utveckling består – även efter presidentvalet i november 2015.

DET PÅGÅENDE BISTÅNDET

Budgettrabaldret i riksdagen i december skickade åter upp hjärtat i halsgropen. En skön "julkupp" anlände slutligen i form av regeringens årliga instruktion till Sida, "regleringsbrevet", som i klartext säger att biståndet till Burkina återupptas. Puh! Kanske kan vi tacka revolutionen, mannen och kvinnan på gatan, för det. Hade Compaoré lyckats med grundlagsändringen så vete sjutton...

Personligen så tycker jag regeringens beslut är väldigt sunt. Utfasningsbeslutet var ju obegripligt. Varför avbryta biståndet till ett av världens fattigaste länder när vi når goda resultat, Sverige fyller en viktig nisch och perspektiven är goda?

SEDAN STARTEN 2001 HAR DET SVENSKA BISTÅNDET INRIKTATS PÅ:

- Demokrati och mänskliga rättigheter
- Dricksvatten, sanitet och vattenresurser
- Lokal skogsförvaltning
- Klimatanpassning
- Nationell statistik
- Forskning

Resultaten är överlag bra.

Några exempel:

Demokrati/MR: Många anser att revolutionen inte hade kunnat ske utan det stärkande av civilsamhället som Sverige bidragit till.

Vatten: Burkina har som första land i västafrika utarbetat ett nationellt system för hållbar vattenhushållning. Många har fått tillgång till dricksvatten. Vattenförsörjningar på landsbygden har rustats upp och metoder utarbetas just nu för rättvis och effektiv användning av vattnet.

Skog: Skogen är i Burkina, liksom förr i Sverige, "fattig mans kofta". Frukter, blad, nötter, honung, mediciner mm. är viktiga för de fattiga. Hållbara system för lokalt inflytande över skog och för ökad inkomst från skog tas fram.

Klimatanpassning: En fond för stöd till lokala anpassningsprojekt har utarbetats och testats med gott resultat.

Statistik: SCB ger ett lyckat stöd till den nationella statistikmyndigheten i syfte att underlätta planering och uppföljning av utvecklingsansträngningar.

Forskning: Det avslutade forskningsstödet var lyckat och resulterade i att 21 doktorer tog sin PhD-examen vid svenska universitet. Samtliga arbetar nu i Burkina – zero brain drain!

Kvinnor i en by utanför staden Fada säljer olika trädprodukter som de samlat in, preparerat och säljer i ett projekt som finansieras av Sida och genomförs av NGO:n TREE AID och nationella NGOs (organisationer)

Under 2014 har biståndet grundat sig på den s.k. utfasningsplanen enligt vilken samtliga aktiviteter ska avslutas 31 december 2015.

BISTÅNDET UNDER 2015

Om transitionen utfaller väl så förväntas UD i höst instruera Sida att inkomma med förslag till ny utvecklingsstrategi för Burkina Faso. Det kommer att ges grova riktlinjer om ämnesområden, typ av partners, budgetvolym mm. Den färdiga strategin kan sedan vara formulerad och antagen någon gång under 2016. Vad händer med biståndet tills dess? Förmodligen kommer det göras ett antal förberedande studier för att vara väl förberedd när strategiprocessen drar igång. Dessutom kommer de pågående insatserna att analyseras och flera av dem förmodligen förlängas efter förhandlingar och justeringar.

Vartåt kan då den nya strategin tänkas peka? En god gissning är att de mest lyckade insatserna kommer att fortsätta i någon form samtidigt som allmänna prioriteringar i det svenska biståndet kan tänkas få mer genomslag – t ex innovativ finansiering, klimatanpassning, energi, resiliens. Några nya ämnesområden? Under 2016 får vi veta!

Årsdagen för det ouppklarade mordet på journalisten Norbert Zongo. T-shirt med uppmaning till rättvisa.

Foto: Sten Hagberg

SMART SVENSKT STÖD

TILL DEMOKRATISK ÖVERGÅNG I BURKINA FASO

Efter president Compaorés fall den 31 oktober enades landets politiska och samhälleliga krafter om en övergångsstadga för ett fredligt och ordnat ettårigt övergångsstyre. Det var en genuint burkinsk lösning utan att "experter" från exempelvis Paris och Washington flugits in. Men till denna burkinska lösning har stöd från länder som Sverige och Danmark visat sig vara mycket viktigt.

När Blaise Compaoré avgick den 31 oktober efter 27 år vid makten fanns en stor oro om hur landet skulle kunna undvika att falla samman i kaos och anarki. Det som skedde vittnar om politiskt medvetande och enträget politiskt arbete. Det var en revolution där medborgare ur alla samhällsklasser gick samman och krävde presidentens avgång. Men sen då? Vad skulle man göra för att få en fredlig övergång?

SKADEGÖRELSE OCH PLUNDRING – MEN SEDAN NATIONELL SAMLING

Ett trettiotal demonstranter dödades de här dagarna. De har blivit revolutionens martyrer och flera föll för militärens eldgivning när de marscherade mot presidentpalatset den 30 oktober. En del var riktigt unga, som den 14-årige pojke som föll för säkerhetsstyrkornas kulor. Det är dock värt att notera att inga

parlamentsledamöter skadades eller dödades utan attackerna var tydligt riktade mot maktens symboler, som exempelvis regeringspartiet CDPs högkvarter, lillebror Francois Compaorés hem och dennes superrika svärmor Alizeta Gandos hem och skinngarveri. I Bobo-Dioulasso brändes rådhuset ned till grunden.

Det förekom en del interna uppgörelser, men överlag lyckades vara ganska

återhållsam när mobben gick lös. Få direkta hämndaktioner ägde rum dessa dagar.

Dagarna efter det maktvakuum som uppstod efter att Compaoré flytt till Elfensbaskusten tog militären under ledning av överstelöjtnant Isaac Yacouba Zida över som statschef. Men snabbt samlades representanter för politiska partier, religiösa ledare och civilsamhället och säkerhets- och militära styrkorna, på Hôtel Laïco i Ouagadougou för att komma överens om formerna för en fredlig övergång fram till valen i november 2015. Redan den 16 november 2014 ratificerades Övergångsstadgan enligt vilken varken övergångspresidenten eller övergångsregeringens medlemmar kan ställa upp i president- och riksdagsvalen 2015. Ett övergångsparlament bestående av 90 ledamöter, varav 30 representanter för den tidigare oppositionens partier, 25 representanter för civilsamhället, 25

representanter för säkerheten och militären och 10 representanter för andra partier (dvs. den tidigare majoriteten).

DIALOG OCH LYHÖRDHET

Övergångspresident blev Michel Kafando, en 72-årig pensionerad diplomat, som utsågs, helt enligt Övergångsstadgan, av ett utnämningskollegium med representanter för politiska partier, civilsamhället, militären och traditionella och religiösa auktoriteter. Kafando utsåg sedan överstelöjtnant Zida till premiärminister, en utnämning som väckte frågor om huruvida militären i alla fall skulle behålla makten. Men dessa farhågor har till stor del kommit på skam, eftersom vi istället sett exempel på dialog och lyhördhet. Ett tydligt exempel var när den kontroversiella utnämningen av kulturminister Adama Sagnon ledde till omfattande protester och att Sagnon avgick efter 24 timmar. Premiärminister Zida kommenterade den kontroversiella utnämningen med att erkänna att han hade haft fel. Ett annat exempel är att representanter för regeringen deltog vid demonstrationerna till Norbert Zongos minne, en grävande journalist som dödades i december 1998 av medlemmar i presidentens säkerhetsstyrkor. Vid regeringssammanträdet den 23 december meddelade också justitieminister Josephine Ouédraogo att riksåklagaren kontaktats för att ta upp Zongo-målet, ett mycket viktigt steg för att få fram sanningen och skipa rättvisa i detta förfärliga illdåd.

SMART BISTÅND

Övergångsstyret gäller i ett år och sedan genomförs president-, riksdags- och kommunalval i november 2015. Det är genomgående att svenskt – och även

danskt – bistånd till demokratiörelsen varit mycket effektivt och viktigt. Flera av de organisationer som fått svenskt stöd var drivande i den folkliga resningen och de är idag viktiga aktörer i demokratiseringen. Fransmännen har å andra sidan varit tagna på sängen. I december meddelande också Sida att man gett Diakonia stöd till ett projekt för en fredlig övergångsperiod. Det innebär att svenska biståndsmedel fortsätter att vara centrala för Burkina Fasos demokratiörelse.

Men viktigare att notera är att Sverige och Danmark genom smart bistånd under lång tid stöttat civilsamhället i dess roll som demokratisk förkämpe och bevakare. Stöd till organisationer som *Ciné Droit libre*, *SEMFILMS*, *Centre de Presse Norbert Zongo*, *Centre pour la Gouvernance Démocratique* och *Mouvement Burkinabè de Droits de l'Homme et des Peuples* m.fl. har utgjort basen för många av de nyare organisationerna som *Balai Citoyen* och *Front de Résistance Citoyen*. På barrikaderna finns företrädare som fått mycket nordiskt stöd och på så sätt kan man säga att det svenska stödet varit avgörande för revolutionen och den efterföljande övergångsprocessen. Det är därför glädjande att Sverige nu beslutat att fortsätta med bilateralt utvecklingssamarbete med Burkina Faso. Bra för Burkina. Och bra för Sverige!

Övergångspresident Michel Kafando.

Justitieminister Joséphine Ouédraogo.

Sten Hagberg
Honorärkonsul för Burkina Faso
Professor i kulturanthropologi,
Uppsala universitet

IN MEMORIAM - HAMA ARBA DIALLO

Demokratisk förkämpe och internationell diplomat

Den 1 oktober 2014 avled Hama Arba Diallo – oppositionspolitiker, borgmästare, FN-diplomat, utrikesminister, etc. – i en ålder av 75 år. Diallos frånfälle var hastigt och kom att bli preludiet till den burkinska revolutionen i slutet av samma månad. Veckan innan Diallos frånfälle deltog han i förhandlingar med Blaise Compaoré för att försöka övertala honom att inte tvinga fram en ändring av paragraf 37 av författningen.

Hama Arba Diallo började sin politiska bana i *Parti Africain de l'Indépendance* (PAI) i mitten av 1960-talet, ett oppositionsparti till vänster, och verkade inom en rad olika funktioner. På 1980-talet i Thomas Sankaras första regering 1983-84, var Arba Diallo utrikesminister. Han ledde sedan partiet *Parti pour la démocratie et le socialisme* (PDS) i opposition och som borgmästare i staden Dori lyckades han förena ideologisk övertygelse med konkreta förbättringar för befolkningen. Sedan 2007 var Arba Diallo också ledamot av Nationalförsamlingen. Vid kommunalvalet 2006 blev han borgmästare med stöd av en koalition av PDS, ADF/RDA och CFD som med minsta möjliga marginal vann över regeringspartiet CDP. I kommunalvalet 2012 var det däremot ingen match. Diallos parti tog 106 av

172 mandat i kommunalfullmäktige, eftersom väljarna sett resultat och investeringar i Dori, inte minst rörande vatten och sanitet. Så trots att det då närmast allsmäktiga CDP ville ”jaga iväg gamlingen från rådhuset i Dori”, som en lokalpolitiker uttryckte det, vann Arba Diallo stort och blev dessutom omvald som riksdagsman. Redan år 2010 ställde Diallo upp som presidentkandidat och kom då tvåa efter Compaoré som kammade hem 80 % av rösterna.

Arba Diallo var en stor Sverigevän, som regelbundet besökte oss. Senaste gången var i augusti 2009 då han i samband med Stockholm Water Week var i Sverige och ASSAMBUS passade på att anordna ett seminarium om oppositionspolitik i Burkina Faso. Vänskapen till Sverige grundlades i hans engagemang i FN i samband med Rio-konferensen om miljö och utveckling 1992 (UNCED). Som värd för den första miljökonferensen i FN i Stockholm 1972 hade Sverige ett mycket aktivt deltagande i och före Rio, och under den här perioden var Arba Diallo engagerad i sekretariatet som kontaktperson och expert på afrikanska frågor. I den arbetsgrupp som förhandlade fram kapitlet 9-16 i Agenda 21 fanns flera frågor av stor betydelse för Afrika: klimat och andra luftfrågor, jordbruk och landsbygdsutveckling, skog och känsliga ekosystem, främst problemen kring torka och ökenspridning. I det formidabla sekretariat som byggts upp för att förbereda UNCED var Arba Diallos bakgrund och erfarenheter från Dori viktiga. Han kunde Afrika, kände många beslutsfattare och han hade stort inflytande i förhandlingarna.

Västafrika hade en avgörande roll när det gällde ökenfrågorna. Därifrån kom förslaget om en konvention mot ökenspridning och torka. Efter svåra förhandlingar beslöts att en konvention skulle förhandlas som en komplettering till de redan existerande Rio-konventionerna om klimat och biologisk

mångfald. Det var självklart att Arba Diallo skulle leda förhandlingssekretariatet, mer förvånande att afrikanska gruppen föreslog en svensk till ordförande. Hans solida kunskaper och hans personlighet gjorde att de många svåra problem som behandlades kunde finna bra lösningar. Tack vare honom kunde förhandlingskommittén enas inom den utsatta tidsramen juni 1994. Konventionen var inte perfekt, men 77-gruppen betraktade den med rätta som ett av de viktigaste resultaten av UNCED. FN:s konvention för att bekämpa ökenspridning (UNCCD) trädde i kraft 1997. Arba Diallo blev konventionens förste exekutivsekreterare fram till 2007 och hans insatser gjorde den till ett viktigt verktyg för det internationella samarbetet om torkdrabbade länder. Utan honom hade konventionen inte etablerat sig som ett centralt FN-instrument. Därmed blev också Burkina Faso än mera känt och respekterat i FN.

Som människa var Arba Diallo rak men vänlig, värdig men choséfri. Han var en framstående politiker på hemmaplan. Hans rötter i verkligheten, i Dori och Burkina Faso gjorde honom också inflytelserik, färgstark och respekterad i FN. Arba Diallos lojalitet och samarbetsvilja var kraftfulla och värdefulla inslag i hans personlighet. Det var lätt att tycka om honom.

Sten Hagberg, honorärkonsul för Burkina Faso; professor i kulturanthropologi vid Uppsala universitet

Bo Kjellén, tidigare chefsförhandlare i miljödepartementet; ordförande i förhandlingskommittén för konventionen mot ökenspridning.

HALLÅ DÄR...

STINA BERGE, GRUNDARE AV YENNENGA PROGRESS!

Yennenga progress är en sammanlutning av personer och verksamheter runt om i världen, med olika inriktningar och kompetenser. Genom god vilja, samarbete och entreprenörskap vill Yennenga bidra till en positiv samhällsutveckling.

Du är nyss hemkommen från Burkina Faso. Vad gjorde du där?

– Jag är lyckligt lottad att arbeta med en struktur som gör att jag åker till Burkina minst en gång

om året. När jag är på plats i Burkina, arbetar jag med Yennenga Networkers i de olika verksamheterna, följer upp arbetet och tillsammans tittar vi på vad som behövs för att ta nästa steg. Den här gången tog jag med hela familjen. Mina föräldrar bor i Burkina – och arbetar för Yennenga Progress – så det blev en härlig familjejul med nära och kära. Mina barn åker också regelbundet till Burkina så de känner sig hemma och cyklar glatt iväg till kompisar på egen hand i byn, äter tå så att det står härliga till och anser att detta också är deras hem!

Yennenga har en del av sitt hjärta i Burkina Faso. Hur kommer det sig?

– Det var i Burkina Faso som organisationen föddes. Allt började med förskolan och förskollärarytbildningen i byn Nakamtenga, och utifrån den har verksamheten växt vidare både i Nakamtenga och Burkina, men sedan också spridit sig vidare till fler länder. Jag kom själv till Burkina Faso redan som 11-åring och har både gått i skolan och som vuxen arbetat i Burkina, så det är väldigt hemma och en mycket stor del av mitt hjärta.

Ni har flera verksamheter i byn Nakamtenga, i allt från utbildning till

hus- och dammbygge. Kan du berätta lite om vad som pågår i några av projekten?

– Vi ser att goda initiativ föder goda initiativ! Varje verksamhet utvecklas ständigt och nya kommer till. Vi har idag i Nakamtenga med omnejd tre förskolor, varav en som drivs av en mycket modig och driven kvinna som heter Adama. Hon är Peul som är ett nomadfolk som numer blir allt mer bofasta. Hon är ett bra exempel på en Yennenga Networker. Hon har mött mycket motstånd och fått kämpa hårt, men har idag en väl fungerande förskola. Hon har ständigt nya idéer för vad som bör göras för hennes folk och by. – Grundskolan är inne på sitt tredje år. Vi bygger på med en årskull om året, så att vi följer våra egna barn uppåt i klasserna. Till hösten har vi en fjärdeklass! Vi har samarbeten med en rad pedagoger i Sverige som under perioder bidrar i fortbildning runt exempelvis läsinlärning, matteträning etc. En skola måste utgå från material som barnen kan känna igen sig i, både vad gäller bilder och berättelser. Mycket arbete läggs därför på materialutveckling. – Sedan ett och ett halvt år tillbaka har vi tre yrkesutbildningar: textil, restaurang och verkstad/bygg. Och det är också dessa som ger möjlighet till inkomster som täcker både den egna verksamheten och centrets övriga aktiviteter. – Allt material som används för alla byggnader är lokalt: sten som huggs i området, sand som sopats bakom huset osv. Det ger direkta effekter på möjligheterna för invånarna, att påverka sin egen framtid och förbättra sina egna hus. Därutöver fortsätter vi med trädplantering, gasspisar för att minska skogsskövling, dammen, vattentillgång, solenergi etc! För hållbarhet måste vi titta på helheten. Allt hänger ihop! – Alla verksamheter drivs av och har anställda från byn. Det ger en stark drivkraft och känsla av att direkt kunna påverka sin egen och sina barns framtid. Det ger också en stolthet.

Yennenga finns också med i andra verksamheter runt om i Burkina. Vill du berätta om något?

– Mycket är fortfarande under uppstartsfas. I stora drag handlar det om ett sms-system för väderleksrapporter till bönder för att lättare kunna planera sitt arbete i dessa tider av klimatförändringar. Vi samarbetar kring en utbildningsradio för att ge stöd och information till den demokratiska processen inte minst efter höstens revolution. Och om ett One Stop Center – en klinik som först bygger upp mödravård och förlossning samt barnhälsa och sedan efter hand bygger på moduler för andra fokusområden, byggt på Dr Mukweges modell i DR Kongo. Hur fort vi avancerar i dessa verksamheter beror på vad vi hittar för grundfinansiering. Tipsa gärna om ni har tips på det eller vill hjälpa till på annat sätt!

På kort tid har Yennenga växt som gränsöverskridande organisation och det verkar finnas en stor drivkraft och energi. Vad är medlemmarnas drivkraft? Vad är din egen drivkraft?

– Vi skapar unika möten mellan människor som leder till samverkan, kunskapsutbyte och nya erfarenheter. Jag tror att mycket av drivkraften ligger i just dessa möten och känslan av att kunna bidra väldigt konkret med det en själv är bäst på. Vi ser att de företag vi arbetar med stärks internt av att ingå i denna typ av nätverk. Både för att alla mår bra av att vara hjälpsamma men också för att det blir en ny bredd i den egna verksamheten då de får hjälpa oss med det de själva är bäst på, med en annan vinkling än vad de är vana vid. – Min drivkraft ligger i den enorma energi som uppstår när det gnistrar till och vi ser styrkan i när människor vill samverka på riktigt. Att det inte är någon poäng att ”hålla isär” olika verksamhetsområden eller försöka smälta av. Att det är utifrån små grupper av människor som stora samhällsförändringar kan ske!

Karolina Jeppson

Namnet Yennenga är hämtat från en legend från 1400-talet i nuvarande Burkina Faso. Legendens berättar om en prinsessa vars synsätt är grundläggande än idag för management och framgångsfaktorer för ledarskap.

Samtliga bilder är från projekt i byn Nakamtenga, från www.yennengaprogress.se

BLIR FRAMTIDEN EN KOPIA PÅ DET SOM VARIT?

– TANKAR FRÅN EN TAKTERRASS I EN BY I BURKINA FASO

Sedan tre år bor och lever jag i Nakamtenga på landsbygden i Burkina Faso. Det är en by som ligger nära Ziniaré, 2 km från före presidenten Blaise Compaorés hemmapalats. Blaise Compaoré, l'enfant terrible de Ziniaré, som han brukar kallas, kommer från Ziniaré som är den kommun som Nakamtenga tillhör.

Jag har bott och verkat många år i Burkina Faso och är också medborgare i landet sedan 2002. Jag kom till Burkina 1987, några månader innan Tomas Sankara blev mördad och hans kollega i revolutionsregeringen tog över makten. För några år sedan blev jag av presidenten tilldelad nationalorden och kan tituleras riddare - "Chevalier de l'Ordre National". Mannen jag fick den av, kommer säkert att hamna inför rätta för sin misskötsel av landet. Så kan det gå.

Folket i Burkina fick efter 27 år nog av klanen Compaoré, som har styrt och ställt i landet efter gammalt feodalt mönster. I klanen förstod man aldrig att folket i landet är medborgare i en demokratisk republik och att det är folket som bestämmer och regeringen som genomför med stöd av parlamentet. Så borde det ha varit sedan 1991, då den nya konstitutionen skrevs. Så blev det inte. Folket var, enligt den politiska klassen, fortfarande undersåtar i en kuliss, i periferin. En kuliss som man kunde handskas med hur som helst. Det fanns ingen likhet inför lagen. Ingen kunde räkna med att få sina rättigheter tillgodosedda i domstolen, där domarna var utnämnda av presidenten själv.

Varje år murades ett nytt skift på den mur som alltmer kom att avskärma politikerna från folket. Muren i Berlin raserades efter drygt 40 tegelstensskift. I Burkina brast fundamentet efter 27 skift, bildligt talat. Någon politolog har sagt att om en person innehar makten i ett land mer än 10 år så tappar han (ja, oftast en han) snabbt kontakten med verkligheten. Han kan inte längre se och höra något annat än det som viskas i hans öra av de privilegierade som inte vill bli av med sina privilegier. Han forslas med åren allt

snabbare i stora svarta bilar med tonade rutor med jättemotorcyklar både framför och bakom med tutande sirener så att alla ska hålla sig borta men ändå vara medvetna om att nu kommer "chefen". 27 år – *c'est trop!*

Nu arbetar jag tillsammans med min fru Eva med lokal utveckling i byn Nakamtenga. Vi arbetar på volontärbasis för nätverksorganisationen Yennenga Progress. Nu handlar det om utbildning på olika nivåer och insatser som kan stimulera den lokala ekonomin. Vi gör det i nära samarbete med byinvånarna som alla bidrar på olika sätt för en positiv utveckling. Det är fantastiskt roligt och stimulerande och varje dag är lika spännande.

Vi var bara fyra mil från händelsernas centrum och ingen här visste vad som hände eller hade möjligheter att få information. Tack vare ett fungerande internet och telefon-kontakt med goda vänner i Ouagadougou, kunde jag hålla mig lika underrättad som om jag suttit i Ouaga. Varje morgon, innan dagens arbete började, hade jag ett möte med alla arbetarna där jag informerade om de olika turerna i utvecklingen och alla andra, som hade någon information, delade denna med alla. Det blev ett spännande utbyte av tankar och farhågor varje dag.

Jag var glad och hoppfull när jag kunde meddela att man så snabbt lyckades skapa de institutioner som behövs för att leda landet under övergångsperioden fram till valen i november nästa år. Att kunna tala om, att det inte bara handlade om att tekniskt förbereda för nyvalen, men att det viktigaste är att försöka skapa de grundläggande regelverk som behövs för

att undvika att det blir samma politiker, bara med nya bokstavsbeteckningar, som tar över och fortsätter med privilegesamlandet och makt- korruptionen som förut.

Det blir ett ödesår för Burkina Faso. Nu har man en chans som man kanske aldrig kan få igen – att lägga grunden för den verkliga demokrati som folket behöver. Den demokrati som förändrar livsförutsättningarna för de vanliga människorna. Som ser till att den ekonomiska tillväxten används för att bygga landet för alla – och inte bara för en liten elit. För att detta ska bli verklighet måste alla goda krafter samverka. Även företrädarna för det civila samhället måste sluta med att kämpa för egna positioner och försöka se till ett högre mål: Alla medborgares välfärd. Utmaningarna är enorma. Vi får hoppas att den mogenhet och klokhet som visades i slutet av oktober i Ouagadougou, också ska genomsyra det arbete som nu ska genomföras.

Under mina år i Burkina Faso har jag arbetat från olika utgångspunkter. Det har handlat om arbete i det civila samhället utifrån en NGO horisont, om arbete med de statliga institutionerna och ministerierna från ambassadnivå och också under ett antal år stöd till utveckling av ett politiskt partis interna struktur, organisation och ideologi. Nu är jag sedan några år så nära gräsrotterna som det går att komma. Min erfarenhet säger mig att alla nivåerna är viktiga att utveckla, men att det behövs balans, respekt och fungerande kommunikationer mellan alla aktörer för att ett land ska fungera. Dessa aspekter är svåra att få ihop i Sverige – och här är det ännu mycket svårare. Det har heller inte

varit givarsamfundets starka sida att bidra till gränsöverskridande.

Det svenska engagemanget sedan det bilaterala biståndet påbörjades 2001 är inget som man kan glädjas speciellt mycket över. De senaste årens velande och slitande i blombladen: älskar, älskar inte, älskar... har bidragit till att ingen litar på vad Sverige säger. John Cleese skulle kunna göra en väldigt bra sketch om detta.

Bara för någon månad sedan drogs det tidigare beslutet om att utvecklingssamarbetet med Burkina ska avslutas tillbaka, och man informerade om att nu ska det fortsätta och en ny strategi för samarbetet med Burkina ska tas fram så fort som möjligt. Men – så var det inte längre den svenska regeringens budget som gällde utan alliansens – och vips försvann en halv miljard.

När ska Sverige leva upp till de vackra biståndsmålen? Folket i Burkina Faso behöver fortsatt stöd både finansiellt och moraliskt– speciellt inför den sköra tid som kommer att känneteckna de närmaste åren.

Lennart Karlsson
Ordförande Yennenga Progress,
Burkina Faso

NOTISER

FESPACO I OUAGA

Den 28 februari till den 7 mars 2015, pågår den panafrikanska filmfestivalen FESPACO i Ouagadougou, för den 24:e gången i ordningen. Årets tema är "Film i Afrika: Produktion och distribution i den digitala eran". Av sammanlagt 86 filmer i olika kategorier, är 12 ifrån Burkina Faso. De två burkinska långfilmerna som kommer att visas är *L'oeil du cyclone* av Sékou Traoré och *Cellule 512* av Missa Hébié.

Källa Fespaco-bf.net

Medlemsländer i ECOWAS

STRATEGI FÖR ATT ÖKA KVINNORS DELTAGANDE I VAL

I december 2014 höll ECOWAS (De västafrikanska staternas ekonomiska gemenskap) en workshop i Abuja, Nigeria om kvinnors deltagande i demokratiska val och samhällsstyrning. Workshopen stöddes av DANIDA, den danska motsvarigheten till Sida. Den var ett avstamp för att utveckla en regional strategi för att öka kvinnors deltagande i demokratiska valprocesser, i parlament och i politiska partier. En studie kommer att göras i fem medlemsländer i ECOWAS, som alla kommer att hålla stora val under 2015. Dessa länder är Burkina Faso, Guinea, Elfenbenskusten, Nigeria och Togo.

Källa Allafrika.com

SOM MEDLEM FÅR DU:

- ★ Inbjudan till medlemsmöten med inbjudna gäster
- ★ Föreningens tidning BurkinaKontakt med intressanta reportage

SÅ HÄR BLIR DU MEDLEM:

Medlem blir du enklast genom att betala in medlemsavgiften på ASSAMBUS plusgirokonto 44 37 23 – 2. Medlemsavgiften är 200 kr eller 150 kr för pensionärer, studerande och arbetslösa. Glöm inte att skriva namn och postadress.

www.assambus.se